

SPRAWOZDANIE
z realizacji

Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2018-2020

w 2019 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 wyznacza do realizacji zadania w obszarze wspierania rodzin ze Świdnicy przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program ustanowiony został uchwałą nr XL/440/18 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 stycznia 2018 r., na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jego koordynatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Monitorowanie odbywa się poprzez sporządzanie rocznych sprawozdań Prezydenta Miasta Świdnicy, przedkładanych Radzie Miejskiej w Świdnicy, w terminie do 31 marca każdego roku.

Celem głównym Programu jest budowanie skutecznego systemu wsparcia rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Realizacji celu głównego służą zadania obejmujące wsparcie rodziny, zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodziny i niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz wsparcie działalności podmiotów działających na rzecz rodziny. Adresatami działań są rodziny z dziećmi, mieszkające na terenie Świdnicy, w szczególności wykazujące niskie kompetencje w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, rodziny, w których wychowuje się dziecko z niepełnosprawnością oraz ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

Program zakłada interdyscyplinarne zaangażowanie różnych instytucji w działania na rzecz świdnickich rodzin, które w ramach własnych kompetencji i umiejętności podejmują działania zwiększające szanse rodziny na zmianę funkcjonowania, podniesienia jej umiejętności w zakresie opieki nad dzieckiem i zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa. Cele szczegółowe ujęte w Programie realizowane są w ramach zadań będących w kompetencjach:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
  - Urzędu Miejskiego w Świdnicy, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy,
  - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- przy współpracy z:
- organizacjami pozarządowymi,
  - placówkami oświatowymi,
  - Komendą Powiatową Policji,
  - Poradnią Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy,
  - innymi podmiotami, które realizują zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny.

Informacje zawarte w sprawozdaniu zostały sporządzone w oparciu o wskaźniki realizacji zaplanowanych zadań, służących osiągnięciu celów szczegółowych Programu, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów realizujących zadania w poszczególnych obszarach.

Cel szczegółowy 1.

Wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1.1. Objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny.

Rodziny, które wychowują małoletnie dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wspierane są pracą asystenta rodziny. Asystent rodziny to specjalista, którego zadaniem jest codzienne towarzyszenie rodzinie niepotrafiącej samodzielnie

pokonać różnych trudności życiowych. Pracownik socjalny przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy i stwierdzając, że w rodzinie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy lub uzyskując informację, że w określonej rodzinie taki problem występuje, w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnioskuje o wsparcie rodziny poprzez przydzielenie asystenta, bez względu na dochód rodziny. Rodzina musi wyrazić zgodę na takie wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego.

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzyła obszar działań asystenta rodziny, poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, rodzin które oczekują oraz w których urodziło się dziecko niepełnosprawne. Wsparcie asystenta rodziny polega wówczas przede wszystkim na udzieleniu informacji o dostępnych formach wsparcia, reprezentowaniu kobiety przed instytucjami i urzędami oraz wsparciu w realizacji codziennych obowiązków i przewyżnianiu problemów wychowawczych. W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” należy wystąpić z wnioskiem do Ośrodka. Nie jest stosowana w tym przypadku procedura przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Pracę na rzecz rodzin w 2019 r. realizowało 7 asystentów rodziny (4 w wymiarze całego etatu, 3 w wymiarze ½ etatu) zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Asystenci rodziny wsparciem obejmowali 101 rodzin, w tym:

- w 2019 r. zlecono współpracę z 25 nowymi rodzinami,
- 46 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd,
- 1 rodzina, z 2 dziećmi, objęta była wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”, z tytułu niepełnosprawności dziecka,
- w rodzinach objętych asystenturą wychowywało się łącznie 157 dzieci,
- w rodzinach objętych asystenturą 41 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, z których w 2019 r.:
  - 15 dzieci trafiło do pieczy,
  - 5 dzieci wróciło do domu rodzinnego,
  - na dzień 31 grudnia 2019 r. wsparcia asystenta rodziny wymagało 70 rodzin,
  - praca asystenta rodziny z rodzinami odbywała się przez okres:
    - do 1 roku – 30 rodzin,
    - do 2 lat – 22 rodziny,
    - do 3 lat – 16 rodzin,
    - powyżej 3 lat – 33 rodziny, w tym 22 środowiska zobowiązane do pracy z asystentem rodziny przez sąd,
    - 31 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym:
      - 9 rodzin ze względu na zrealizowanie planu pracy,
      - 16 rodzin ze względu na brak współpracy z asystentem,
      - 5 rodzin ze względu na zmianę miejsca zamieszkania,
      - 1 rodzina ze względu na osiągnięcie pełnoletniości przez dziecko,
      - średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 33 miesiące,
      - odbyły się 172 posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji rodziny.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

1.2. Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.

Mieszkańcom Świdnicy, rodzicom i wychowawcom, zapewniono możliwość uczestniczenia w warsztatach wspierania rodziców i wychowawców pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Ich celem jest pomoc w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, ukierunkowane na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. W 2019 r. realizowano 9 edycji programu, które łącznie ukończyło 108 osób. Spotkania odbywały się w grupach maksymalnie 12-15 osobowych, w formie 10 spotkań, po 4 godz. lekcyjne, łącznie w wymiarze 40 godz. dla każdej z grup, w tym:

- 6 edycji część I Budowanie relacji dorosły-dziecko – 72 osoby, w zakresie:
  - wyrażania oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
  - rozpoznawania, wyrażania i akceptowania uczuć,
  - aktywnego, wspierającego słuchania,
  - motywowania dziecka do współdziałania,
  - modyfikowania niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
  - uwalniania dzieci od grania narzuconych ról w domu i szkole,
  - wspierania procesu usamodzielniania się dziecka,
  - budowania realnego poczucia własnej wartości dziecka,
  - konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;
- 2 edycje części II Wspieranie procesu budowania wzajemnych (opartych na więzi i szacunku) relacji między dziećmi – 22 osoby, w zakresie:
  - rywalizacji i zazdrości między dziećmi,
  - kłótni, bójek dzieci i różnych innych trudności,
  - problemów sprawiedliwości, ulubieńców i egoizmu,
  - wpływu ról na relacje między dziećmi;
- 1 edycja części III dla rodziców i wychowawców nastolatków uwzględniająca problemy wieku dorastania – 14 osób, w zakresie:
  - młodzieńczego buntu,
  - pragnienia akceptacji,
  - potrzeb decydowania o sobie,
  - przedwczesnego zainteresowania seksem,
  - narkotyków,
  - niebezpieczeństwa mediów.

Warsztaty prowadzone były w oparciu o program i standardy Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez dwie osoby posiadające certyfikat realizatora programu wydany przez ORE, uprawniający do prowadzenia I, II i III części programu. Informacja o możliwości udziału w programie przekazywana była podopiecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz umieszczana na stronie internetowej Ośrodka.

Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zrealizowano warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie. Ich celem było kształtowanie prawidłowych relacji i umiejętności rodzicielskich wobec dzieci bez przemocy, poprzez:

- dostarczenie wiedzy na temat prawidłowych postaw rodzicielskich,
- doskonalenie umiejętności dot. kompetencji wychowawczych rodziców,
- doskonalenie umiejętności komunikacyjnych dotyczących relacji rodzic-dziecko oraz

kształtowanie tych umiejętności bez biernej agresywności,

- dostarczenie wiedzy na temat potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- kształtowanie umiejętności dotyczących budowania prawidłowej relacji z dzieckiem oraz uświadomienie rodzicom znaczenia pozytywnych aspektów tej relacji bez przemocy,
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania stanów emocjonalnych dzieci i adekwatnego reagowania,
- zwiększenie zdolności do samokontroli agresywnych zachowań poprzez samoświadomość i konstruktywne tworzenie relacji w rodzinie,
- zwiększanie umiejętności związanych z zachęcaniem dziecka do współpracy i uwalnianie z narzuconych przez relacje w rodzinie ról.

W warsztatach, zrealizowanych w wymiarze 10 spotkań po 3 godziny, łącznie 30 godzin, uczestniczyło 10 osób, w szczególności z rodzin zagrożonych i uwikłanych w przemoc, małoletnich rodziców, osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej zagrożonych przemocą. Zajęcia prowadziło 2 terapeutów, posiadających kompetencje do prowadzenia zajęć w zakresie specjalistycznych oddziaływań korekcyjno-kompensacyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie przy wykorzystaniu Modelu Duluth.

W ramach edukacji publicznej, zaproszono mieszkańców Świdnicy do udziału w wykładach:

■ „Dwa mózgi w domu” – dr Marek Kaczmarzyk, jeden z czołowych neurodydaktyków w Polsce, propagator dydaktyki ewolucyjnej, dziedziny zajmującej się wyodrębnieniem, rozpoznaniem i praktycznym wykorzystaniem wpływu mechanizmów ewolucyjnych na procesy uczenia się i nauczania, opowiadał o tym, jak działa mózg na różnych etapach rozwoju, jakie zjawiska w nim zachodzące wiążą się z wychowaniem, jakie jest neurobiologiczne podłoże niezrozumienia dorastających pokoleń i do czego potrzebny jest nam „konflikt pokoleń”. Dr Marek Kaczmarzyk jest doktorem nauk biologicznych, neurobiologiem, emetykiem i ewolucjonistą, wykładowcą akademickim i kierownikiem Pracowni Dydaktyki Biologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

■ „Jak komunikować się z nastolatkiem” – temat zachowań ryzykownych nastolatków, komunikowania się z Pokoleniem Y/Z oraz rozwiązywania konfliktów międzypokoleniowych poruszył mgr Tomasz Bilicki, jeden z najlepszych w Polsce specjalistów w zakresie interwencji kryzysowej dzieci i młodzieży, ekspert w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki pokolenia Y oraz Z, twórca systemu wsparcia oraz profilaktyki typu rówieśniczego i lidarskiego Motivation Punch. Mgr Tomasz Bilicki jest pedagogiem, psychoterapeutą, Prezesem Zarządu oraz koordynatorem Centrum Interwencji Kryzysowej przy Fundacji Innopolis w Łodzi.

Wykłady odbyły się w godzinach popołudniowych, w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, przy ul. Długiej 33. Udział w spotkaniach był bezpłatny, dla wszystkich rodziców, wychowawców i innych osób zainteresowanych profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz komunikacją międzypokoleniową.

W ramach pracy na rzecz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej psycholog Ośrodka udzielił w 2019 r. wsparcia 237 osobom.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzone było poradnictwo rodzinne dla klientów, przede wszystkim dla rodzin uwikłanych w problemy uzależnień i przemocy domowej. Działanie obejmowało wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny, wspieranie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz ukierunkowywanie w dalszej pracy z psychologiem lub/i innym specjalistą. Poradnictwo udzielane było w oparciu o program wspierający rodzinę w jej funkcjonowaniu, opracowany przez terapeutę rodzinnego, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny. Łącznie zrealizowano 450 godzin konsultacji, w tym udzielono:

- 341 konsultacji osobom dorosłym,

- 109 konsultacji dzieciom,
- 278 porad osobom dorosłym korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 23 osobom niepełnosprawnym,
- 70 porad osobom dorosłym korzystającym z innych oddziaływań terapeutycznych, w tym 8 osobom niepełnosprawnym,
- 111 porad dzieciom korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 19 dzieciom niepełnosprawnym.

Rodzaj zgłaszanych trudności:

zakres zgłaszanych trudności	liczba osób		
	łącznie	dorośli	dzieci
problemy małżeńskie/par/rodzinne	310	239	71
problemy wychowawcze	186	126	60
współuzależnienie	22	22	0
uzależnienie	19	19	0
przemoc domowa	48	40	8
niepełnosprawność	44	24	20
zaburzenia emocjonalne, psychiczne, w zakresie zachowania, odżywiania i inne	201	140	61
bezrobocie	2	2	0
inne działania, w tym konsultacje z pracownikami socjalnymi na rzecz pracy z rodziną	84	71	13

źródło: Prywatna Praktyka Psychoterapii Renata Halejcio

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy w ramach działań wspierających rodziny we wzmacnianiu ich funkcji opiekuńczych i wychowawczych zrealizował:

- warsztaty „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” – 18 uczestników, 18 spotkań,
- zajęcia grupowe edukacyjno-wspierające dla rodziców dzieci z Zespołem Aspergera – 5 uczestników, 7 spotkań,
- „Spotkania z Rodziną” w ramach terapii pedagogicznej – 25 uczestników, 139 spotkań,
- prelekcję dla rodziców „Jak towarzyszyć dziecku w rozwoju kompetencji społecznych i zainteresowań” – 30 odbiorców,
- prelekcję dla rodziców „Adaptacja dziecka w przedszkolu oraz emocje i trudności z tym związane – 9 odbiorców.

źródło: Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

W celu wspierania rodziców i wychowawców przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy i Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizowały:

- Trening Umiejętności Wychowawczych w ramach Programu Korekcyjno-Edukacyjnego – 10 uczestników.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Miejskie przedszkola i szkoły podstawowe w ramach działalności programowej:

- realizowały pedagogizację rodziców, poprzez spotkania grupowe, ulotki i gazetki informacyjne, artykuły:

- Słowa ranią – czyli jak unikać krzyku, kpin i obrażania dziecka,
- O sztuce towarzyszenia dziecku,
- Dlaczego warto pozwolić dzieciom być samodzielnym,
- Depresja u dzieci;
- umożliwiały konsultacje indywidualne w zakresie kompetencji wychowawczych ze specjalistami: psychologiem, pedagogiem, wychowawcami klas, rozmowy mediacyjne;
- zorganizowały panel edukacyjny dla rodziców podnoszący ich kompetencje wychowawcze w zakresie rozumienia trudności dzieci z różnymi deficytami rozwojowymi i ich wspierania;
- diagnozowały środowiska rodzinne podopiecznych z uwzględnieniem wielu perspektyw (wychowawcy, rodziców, dziecka) oraz systematycznie monitorowały zadeklarowane i podjęte przez rodziców działania;
- informowały rodziców, u których zaobserwowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, gdzie i w jaki sposób skorzystać ze wsparcia specjalistycznego, pomocy społecznej, zespołów specjalistycznych, o dostępnej literaturze oraz współpracowały w tym zakresie z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- motywowały rodziców i rodziny do korzystania z poradnictwa i działań edukacyjnych w zakresie kwestii wychowawczych, poprzez omawianie diagnozy pedagogicznej, przekazywanie informacji na temat funkcjonowania dziecka podczas pobytu w placówce oraz informowanie o możliwości udziału w warsztatach dla rodziców, dostępności specjalistycznego poradnictwa na terenie Świdnicy.

źródło: przedszkola miejskie nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, przedszkola niepubliczne: Wesoła Piątka, Tęczowy Świat, Akademia Przedszkolaka, Radosny Delfinek, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105

1.3. Tworzenie grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Dla osób, które doświadczyły lub doświadczają przemocy w rodzinie prowadzona była na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej grupa wsparcia, o charakterze otwartym. W trakcie spotkań uczestniczki uczyły się m.in., jak poczuć swoją siłę i podnieść poczucie wartości, jak chronić własnych granic fizycznych i psychicznych, komunikacji bez przemocy oraz rozpoznawania zagrażających sytuacji i reakcji na nie. Spotkania prowadziło 2 terapeutów. W 2019 r. odbyło się 5 dwugodzinnych spotkań, w których uczestniczyło do 8 osób.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Jednym z elementów projektu „Akademia Rozwoju”, realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 jest prowadzenie grupy wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą. Spotkania odbywały się raz w miesiącu na terenie Powiatu Świdnickiego, w wymiarze 1,5 godz. – 12 spotkań, 27 uczestników.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W ramach działalności Niepublicznego Przedszkola Specjalnego „Tęczowy Świat” przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Kole w Świdnicy, utworzono grupę wsparcia dla rodziców prowadzoną przez psychologa zatrudnionego w przedszkolu. Grupa ma charakter otwarty, warsztatowy, każdy ma możliwość swobodnego wypowiedzenia się. Jej zadaniem jest wsparcie rodziców, nie tylko emocjonalne. W trakcie spotkania rodzice mogą wymieniać się informacjami, udzielać wzajemnie rad, dzielić doświadczeniami i znajdować rozwiązania w pokonywaniu codziennych trudności.

źródło: Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tęczowy Świat” Koła PSONI w Świdnicy

1.4. Tworzenie rodzin wspierających.

Rodziny wspierające stanowią instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc może dotyczyć np. organizowania czasu wolnego dzieciom, wypracowania nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomocy w nauce, wskazówek dotyczących wychowania dzieci, nauki gotowania, sprzątanía, utrzymania higieny osobistej, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. W ramach działania promującego tę formę wsparcia, w 2019 r. na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opublikowano informację o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Nie wpłynął żaden wniosek i zadanie nie było realizowane w Gminie Miasto Świdnica.

1.5. Organizowanie miejsc opieki i wychowania dla dzieci i młodzieży.

Na zlecenie Gminy Miasta Świdnicy zadanie pn. „Prowadzenie placówek wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży”, z przeznaczeniem dla 150 dzieci i młodzieży, realizowały 3 organizacje pozarządowe, w ramach placówek:

- Caritas Diecezji Świdnickiej – Placówka Wsparcia Dziennego, dla 30 uczestników,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej-Placówka Wsparcia Dziennego, dla 60 uczestników,
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, dla 60 uczestników.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

Cel szczegółowy 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin.

2.1. Bieżąca analiza sytuacji rodzin pozostających w rozeznaniu MOPS.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie sytuacji rodzin – podopiecznych Ośrodka:

- w zakresie sytuacji zdrowotnej dzieci obejmowali monitorowaniem 85 rodzin, w których wychowywało się łącznie 167 dzieci, w następujących formach:
  - nawiązanie kontaktu z przychodnią i szpitalem, pielęgniarką środowiskową, lekarzem pediatrą,
  - współpraca z psychologiem, terapeutą, kuratorem,
  - kontakt z asystentem rodziny,
  - kontakt z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
  - kontakt ze żłobkiem, przedszkolem, szkołą, placówką opiekuńczo-wychowawczą,
  - wgląd do książeczki zdrowia lub innej dokumentacji medycznej dotyczącej leczenia dziecka, np. wypis ze szpitala,
  - sprawdzanie terminów wizyt u lekarza POZ i specjalistów,
  - monitoring w środowisku domowym, w celu oceny, czy dziecko ma zapewnioną odpowiednią żywność w związku z zaleconą dietą, leki w przypadku choroby, środki czystości i do pielęgnacji, bieliznę i odzież oraz oględziny dziecka pod kątem stanu higieny, zranień, siniaków, otarć, ogólnego stanu zdrowia,

- motywowanie do złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności, wydanie opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;

■ obejmowali opieką:

- 444 rodziny uwikłane w problemy uzależnień, z czego w 234 zdiagnozowano chorobę alkoholową,

- 66 rodzin z dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, objętych monitorowaniem i motywowanych do podjęcia terapii przez rodziców,

- 210 rodzin uwikłanych w problem przemocy,

- 101 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, wymagającymi wsparcia asystenta rodziny,

- 3 kobiety w ciąży powikłanej, pozostające w rozeznaniu Ośrodka,

- 168 rodzin niepełnych,

- 321 rodzin z zadłużeniem czynszowym,

- 695 rodzin (327 dzieci w tych rodzinach) korzystających z żywności w ramach Banku Żywności,

- 10 rodzin (11 dzieci w tych rodzinach) skierowanych do udzielenia pomocy rzeczowej,

- 16 rodzin (46 osób w tych rodzinach) korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, których przyczyną przyznania była przemoc w rodzinie,

- 91 rodzin (133 osoby w tych rodzinach) korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, których przyczyną przyznania był alkoholizm lub narkomania;

■ obejmowali opieką 371 rodzin z dziećmi do ukończenia 17 roku życia.

Szczególnym nadzorem obejmowane są rodziny z dziećmi wskazane, jako zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Środowiska te pracownicy socjalni w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji monitorują dodatkowo w ramach popołudniowych wizyt patronażowych, realizowanych w godzinach od 15.30 do 17.00, od poniedziałku do czwartku:

- zrealizowano 315 godzin wizyt patronażowych,

- patronażem popołudniowym objęte były 44 środowiska, w których wychowywało się 72 dzieci.

Prowadząc rozeznanie i diagnozując sytuację rodzin będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownicy socjalni stale współpracują z asystentami rodziny, psychologiem Ośrodka oraz innymi podmiotami z terenu miasta, realizującymi swoje zadania statutowe wobec tych rodzin, w szczególności ze szkołami, przedszkolami, Komendą Powiatową Policji, kuratorami. Pracownicy socjalni sporządzili 36 powiadomień do Sądu o potrzebie objęcia rodziny nadzorem kuratorskim z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Wśród 159 podopiecznych świdnickich placówek wsparcia dziennego, jako środowiska zagrożone i dotknięte przemocą w rodzinie zidentyfikowano 60 rodzin.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

Wśród podopiecznych miejskich placówek oświatowych, jako środowiska zagrożone lub dotknięte przemocą w rodzinie zidentyfikowano 94 rodziny, w tym 33 wśród podopiecznych przedszkoli i 61 szkół podstawowych. W 40 rodzinach prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”, w tym w 10 rodzinach dzieci w wieku przedszkolnym i w 30 rodzinach dzieci w wieku szkolnym. W 38 przypadkach sporządzono powiadomienie do Sądu o potrzebie wglądu w sytuację rodziny z powodu zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych, w tym 18 sporządziło przedszkole.

źródło: przedszkola miejskie nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, przedszkola niepubliczne: Wesoła Piątka, Bajkowy Domek, Tęczowy Świat, Akademia Przedszkolaka, Radosny Delfinek, Tęczowa Przystań, Calineczka, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105

2.2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodziny.

W celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał świadczenia pieniężne oraz niepieniężne, przyznawane na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności ustawy: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, m.in.:

- zasiłek z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 58 rodzin (284 osoby w tych rodzinach),
- zasiłek z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza rodzinom niepełnym lub wielodzietnym – 170 rodzin (539 osób w tych rodzinach),
- zasiłek rodzinny – 1.751 osób,
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 110 osób,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 37 osób,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 134 osoby,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 275 osób,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia – 291 osób,
- świadczenie rodzicielskie – 85 osób,
- świadczenie wychowawcze – 5.566 rodzin, 8.211 dzieci, na które przyznano świadczenie,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 302 osoby,
- 695 rodzin (327 dzieci w tych rodzinach) korzystało z żywności w ramach Banku Żywności,
- 10 rodzin (11 dzieci w tych rodzinach) skierowano do udzielenia pomocy rzeczowej.

Świdnickie rodziny wielodzietne, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci, mogą uczestniczyć w programie polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny:

- do programu przystąpiło 103 partnerów – samorządowych jednostek organizacyjnych i firm prowadzących działalność gospodarczą, które wprowadziły zniżkowe i promocyjne opłaty dla osób posiadających Kartę, w tym w 2019 r. do programu przystąpiło 2 nowych partnerów i 4 partnerów zamknęło działalność. Na dzień 31.12.2019 liczba partnerów programu Świdnicka Karta Dużej Rodziny wyniosła 99;
- w 2019 r. wydano łącznie 1.070 kart – 220 rodzinom, w tym 389 dla rodziców/opiekunów i 688 dla dzieci.

Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia programu polityki prorodzinnej pod nazwą „Świdnicka Karta Dużej Rodziny” osobami uprawnionymi do korzystania z uprawnień są członkowie rodzin wielodzietnych, w skład których wchodzi jeden lub dwoje opiekunów oraz troje lub więcej dzieci, z tym, że dziecko może mieć do 18 lat, lub w przypadku dzieci uczących się do 25 roku życia. Od początku realizacji programu, tj. od dnia 15 stycznia 2014 r. przystąpiło do niego 496 świdnickich rodzin, w tym 36 rodzin wielodzietnych po raz pierwszy dołączyło do programu w 2019 r.

Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, świdnickie rodziny wielodzietne korzystają z programu ogólnopolskiego:

- do programu przystąpiło ponad 1.000 firm i instytucji z całej Polski, realizujących ofertę w ponad 10.000 miejsc;
- karty wydano łącznie 434 świdnickim rodzinom, dla 2.184 osób w tych rodzinach, w tym 799 rodziców/opiekunów i 1.376 dzieci;
- w 2019 r. do programu dołączyły 54 rodziny, łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 254, w tym 90 rodziców/opiekunów oraz 164 dzieci.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły w życie zmiany do ustawy o Karcie Dużej Rodziny, zgodnie z którymi karta dużej rodziny przysługuje również rodzicom, którzy wychowywali troje

lub więcej dzieci. Oznacza to, że rodzice przynajmniej trójki dorosłych już dzieci mogą ubiegać się o wydanie karty. Karty wydawane są dla każdego rodzica, mają bezterminowy okres ważności i uprawniają do zniżek analogicznie, jak w przypadku rodziców z małoletnimi dziećmi. W 2019 r. wpłynęło 177 wniosków o przyznanie kart dla rodziców, którzy wychowywali przynajmniej trójkę dzieci. Przyznano łącznie 318 kart.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski w ramach pomocy osobom i rodzinom o niskich dochodach udzielił wsparcia w formie:

- dodatku mieszkaniowego – 495 osób,
- umorzenia zaległości czynszowych i innych opłat związanych z umową najmu lokalu, w zamian za pracę w ramach wolontariatu – 7 osób.

W ramach prowadzonych inwestycji w budynkach:

- przy ul. Traugutta powstało 11 nowych lokali socjalnych. Mieszkania przekazano samotnym kobietom i matkom z dziećmi, które przeżywają problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- przy ul. 1 Maja powstało 20 mieszkań wspomaganych i treningowych, w których zamieszkują osoby kierowane w ramach projektu „Świdnickie Jaskółki”.

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

2.3. Aktywizacja społeczna i zawodowa rodzin.

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest praca socjalna, która skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Skierowana jest na przywrócenie zdolności osób i rodzin do samodzielnego funkcjonowania. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. Określa on uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego. W 2019 r. kontraktem socjalnym objętych było 78 osób, zawarto 69 kontraktów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2017-2019 realizował projekt „Uwierz we własne siły” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna Integracja Poddziałanie 9.1.4 Aktywna integracja – ZIT AW. Jego celem była aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna i zdrowotna uczestników, mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia.

Uczestnikami projektu były osoby od wielu lat, z różnych przyczyn, korzystające z pomocy społecznej, o niskich kwalifikacjach, nieodpowiadających potrzebom rynku pracy, które doznały wielokrotnego wykluczenia. Projekt zakładał udział łącznie 20 osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, zakwalifikowanych do III profilu bezrobotnych, 10 osób dla których ustalono II profil pomocy oraz co najmniej 20 osób z ich najbliższego otoczenia. Dla uczestników przewidziano kompleksowe i indywidualne formy wsparcia w ramach ścieżki reintegracji, uwzględniające ich indywidualne potrzeby i możliwości. Obejmowały one interdyscyplinarne wsparcie, motywowanie do aktywności własnej oraz zapewnienie udziału w warsztatach, spotkaniach i innych formach edukujących w kierunku zwiększenia skuteczności i samodzielności społeczno-zawodowej.

II edycja programu realizowana była w okresie od września 2018 r. do maja 2019 r. Wzięło w niej udział 15 uczestników (9 osób z ustalonym III profilem pomocy i 6 osób z ustalonym II profilem pomocy), z czego 14 osób ukończyło pełny program.

W ramach projektu każdy z uczestników objęty był:

- dogłębną diagnozą funkcjonalności-dysfunkcjonalności, na podstawie której opracowano konceptualizację obszarów problemowych;
- warsztatami:
  - trening umiejętności społecznych – zdrowa i ekonomiczna kuchnia, praktyczna nauka kalkulacji posiłku i jego przygotowanie,
  - trening umiejętności społecznych – zarządzanie budżetem domowym, w tym edukacja w zakresie segregacji śmieci, gospodarnego zarządzania budżetem domowym z uwzględnieniem konieczności wywiązywania się ze zobowiązań finansowych i dokonywania systematycznych opłat (w tym za media, czynsz),
  - treningi kompetencji społecznych, w celu podniesienia, nabycia, przywrócenia lub wzmocnienia kompetencji społecznych i poczucia własnej wartości, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej: Samokontrola; Kreatywne myślenie; Podstawy zachowań asertywnych,
  - trening kompetencji – pielęgnacja i opieka nad osobami zależnymi w rodzinie, w dwóch zagadnieniach: dzieci lub osoby niepełnosprawne lub/i w wieku senioralnym, w zależności od potrzeb i możliwości uczestników;
- szkoleniem podnoszącym umiejętności i kompetencje zawodowe i społeczne, w zakresie indywidualnie dobranej oferty edukacyjnej przygotowującej do zawodu, zgodnie z zainteresowaniami, predyspozycjami uczestników oraz zapotrzebowaniem na rynku pracy, w tym przygotowujące do zawodu:
  - magazynier z obsługą wózka jezdniowego podnośnikowego z wyłączeniem specjalizowanych – 5 osób,
  - pomoc kuchenna – 6 osób,
  - sprzedawca – 3 osoby;
- wsparciem w ramach spotkań grupowych i działań aktywizujących społecznie, również w sferze kulturalnej;
- indywidualnymi spotkaniami, terapią psychologiczną, rodzinną, psychospołeczną z psychologiem, psychiatrą, terapeutą uzależnień, terapeutą rodzinnym oraz coachem wspierającym pracowników socjalnych w opracowaniu i realizacji ścieżki reintegracji dla uczestników.

Gmina Miasto Świdnica – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej rozpoczęła 1 kwietnia 2019 r. realizację projektu „Świdnickie Jaskółki”, dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Oś priorytetowa: 9 Włączenie społeczne, Działanie: 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, Poddziałanie: 9.2.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych-konkursy horyzontalne. Jest on odpowiedzią na potrzeby w zakresie zwiększenia samodzielności osób wymagających wsparcia w procesie integracji społeczno-zawodowej. Stanowi część budowanego trwałego systemu wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Miasta Świdnicy, niesamodzielnych, wymagających wsparcia społecznego i wsparcia w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych, w tym bezdomnych, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi, opuszczających pieczę zastępczą.

W wyniku przeprowadzonej rekrutacji do I edycji projektu, trwającej od 1 kwietnia 2019 r., zakwalifikowano pierwszych 30 osób (7 dzieci), w tym: osoby samotne, 3 rodziny z dziećmi (matka wychowująca 3 małych dzieci, ojciec wychowujący 3 małych dzieci, matka z dzieckiem) oraz osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Są to osoby, które w pierwszej kolejności wymagały zapewnienia schronienia, połączonego z trenowaniem ważnych czynności życia codziennego, jak dbanie o dzieci, zarządzanie budżetem domowym, prowadzenie gospodarstwa domowego, dbanie o własne zdrowie, wyjście z zadłużenia. W zależności od indywidualnej sytuacji, uczestnicy projektu obejmowani są wsparciem asystenta, którego

zadaniem jest uczenie samodzielności, pomaganie, a nie wyręczanie. Asystent podpowiada, jak wykonać najprostsze czynności, takie jak zakupy, ugotowanie obiadu, posprzątanie, zrobienie prania. Wsparcie obejmuje również specjalistyczną pomoc psychologiczną oraz treningi podnoszące kompetencje społeczne ukierunkowane na usamodzielnianie, służące poprawieniu jakości życia uczestników projektu. Czas pobytu w mieszkaniu wspomaganym wynosi 6 miesięcy, dla osób chorych do 12 miesięcy.

30 września 2019 r. projekt ukończyło pierwszych 9 osób (w tym 1 rodzina z 3 dziećmi) oraz w dniu 31 października 2019 r. 5 osób (w tym 1 rodzina z 3 dziećmi). Do II edycji, od 1 października 2019 r. przystąpiło 9 osób (w tym 2 rodziny z 1 dzieckiem i z 2 dziećmi) oraz od 1 listopada 2019 r. kolejne 6 osób.

Uczestnicy najczęściej korzystali z form wsparcia:

- trening interpersonalny, którego celem jest nauka rozwiązywania konfliktów i problemów osobistych, ćwiczenie i nauka zachowań w określonych sytuacjach, rozwój umiejętności społecznych;
- trening autonomii decyzyjnej według modelu wspieranego podejmowania decyzji;
- trening umiejętności społecznych umożliwiający kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, współpracy w grupie, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami oraz modyfikowania zachowań na bardziej aprobowane społecznie;
- rozwijanie umiejętności integracji ze społecznością lokalną;
- trening zarządzania mieszkaniem;
- trening finansowy, którego celem jest rozwijanie umiejętności planowania i wydatkowania dostępnych środków finansowych – w tym związanych z utrzymaniem mieszkania.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

2.4. Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie miejsc schronienia.

Wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy postępowanie prowadzą grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Pomocą grup roboczych objętych było:

- 201 rodzin, w których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” – 596 osób, w tym 132 procedury uruchomiono w 2019 r. W rodzinach tych było:
  - 202 kobiety, w tym 5 niepełnosprawnych i 30 w wieku senioralnym,
  - 205 mężczyzn, w tym 1 niepełnosprawny i 15 w wieku senioralnym,
  - 189 dzieci, w tym 3 niepełnosprawnych;
- 230 osób doznających przemocy w rodzinie:
  - 146 kobiet,
  - 18 mężczyzn,
  - 66 dzieci w wieku do 18 lat.

W wyniku działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

- sporządzono 155 formularzy „Niebieska Karta-C”, wypełnianych z osobą doznającą przemocy,
- sporządzono 71 formularzy „Niebieska Karta-D”, wypełnianych w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie skorzystały z poradnictwa:

- psychologicznego – 237 osób,
- prawnego – 127 osób,
- socjalnego – 164 osoby,
- zawodowego i rodzinnego – 164 osoby;

W 2019 r. zakończono 132 procedury „Niebieskie Karty”, w tym:

- 110 na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- 22 w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, 1 chłopiec został odebranych z rodziny z powodu bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej.

źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Na zlecenie Gminy Miasto Świdnica zadanie pn. „Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie”, w zakresie zapewnienia schronienia i wsparcia osobom doznającym przemocy, realizowała Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, w tym:

- udzielono schronienia 11 osobom, w tym 4 dorosłym i 7 dzieciom,
- 2.116 osobodni,
- udzielono pomocy w formie: noclegu zapewniającego bezpieczeństwo, wyżywienia (okresowo), wsparcia pedagogicznego, rozmów wspierających i motywujących do rozwiązywania problemów.

źródło: Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniono schronienie 12 osobom, w tym 4 kobietom i 8 dzieciom, będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

2.5. Zapewnienie dostępu do lokali socjalnych i komunalnych rodzin zagrożonych eksmisją.

W 2019 r. z zasobów Gminy Miasta Świdnicy:

- 49 rodzin (107 osób w tych rodzinach) otrzymało przydział lokalu socjalnego,
- 36 rodzin (72 osoby w tych rodzinach) otrzymały przydział lokalu komunalnego.

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

2.6. Dożywianie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej uczestniczył w realizacji rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” – łącznie obejmował 488 osób korzystających z posiłków w formie pełnego obiadu (379 rodzin, 776 osób w tych rodzinach), w tym:

- 87 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 146 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- 255 osób dorosłych.

Nieodpłatne dożywianie przyznawane jest osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego. Mimo spełnienia kryterium, z dożywiania w ramach programu nie korzystało 7 osób dorosłych, z powodu niechęci do tej formy pomocy.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

2.7. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina ponosi odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 119 dzieci ze Świdnicy, z czego 32 dzieci umieszczono w 2019 r., w tym:

- w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało 14 dzieci, w tym 3 umieszczonych w 2019 r.
- w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego przebywało 11 dzieci, w tym 4 umieszczonych w 2019 r.
- w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 32 dzieci, w tym 11 umieszczonych w 2019 r.
- w niezawodowej rodzinie zastępczej przebywało 17 dzieci, w tym 3 umieszczonych w 2019 r.
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 43 dzieci, w tym 11 umieszczonych w 2019 r.

W 2019 r. ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano na pobyt dzieci w pieczy zastępczej łącznie 1.037.649,74 zł, w tym 725.256,56 zł za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 312.393,18 zł za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

2.8. Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

W ramach pracy na rzecz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej psycholog Ośrodka udzielił wsparcia 237 osobom, a z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego Ośrodka skorzystało 127 osób.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizował poradnictwo w zakresie:

- interwencji kryzysowej – łącznie 111 porad dla 40 osób, w tym 15 porad dla 6 dzieci i młodzieży, z powodu:
  - przemocy domowej – 13 porad dla 6 osób, w tym 3 porady dla 1 dziecka,
  - problemów wychowawczych – 3 porady dla 3 osób, w tym 2 porady dla 2 dzieci,
  - zaburzeń emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznych – 71 porad dla 22 osób, w tym 9 porad dla 2 dzieci,
  - problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 5 porad dla 3 osób;
- pomocy psychologicznej – łącznie 398 porad dla 113 osób, w tym 56 porad dla 21 dzieci i młodzieży, w tym z powodu:
  - problemów wychowawczych – 102 porady dla 36 osób, w tym 37 porad dla 11 dzieci i młodzieży,
  - uzależnień/współuzależnienia – 14 porad dla 4 osób,
  - zaburzeń emocjonalnych, zachowania, odżywiania, psychicznych – 190 porad dla 55 osób, w tym 16 porad dla 9 dzieci i młodzieży,
  - problemów małżeńskich, par, rodzinnych – 63 porady dla 10 osób,
  - problemów związanych z niepełnosprawnością – 29 porad dla 8 osób, w tym 3 porady dla 1 dziecka;
- pomocy prawnej – łącznie 74 porady dla 43 osób, w tym z powodu:
  - przemocy domowej – 10 porad dla 6 osób.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Prokuratura Rejonowa w Świdnicy udziela nieodpłatnie poradnictwa prawnego:

- w godzinach urzędowania jednostki,
- w ramach akcji „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”.

źródło: Prokuratura Rejonowa

Informacja o miejscach i formach pomocy, zawierająca dane teleadresowe, sposób kontaktu, czas i miejsce, gdzie można uzyskać poradnictwo i wsparcie oraz jego zakres, jest na bieżąco aktualizowana i dostępna na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej www.mops.swidniaca.pl. O działaniach podejmowanych na terenie Miasta w zakresie wspierania rodziny i problematyki przemocy w rodzinie oraz o istotnych dla mieszkańców Świdnicy ofertach w tym zakresie na terenie kraju na bieżąco umieszczana jest informacja:

- na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej: www.mops.swidniaca.pl,
- na stronie Urzędu Miejskiego: www.um.swidnica.pl,
- w lokalnych mediach.

Cel szczegółowy 3.

Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

3.1. Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Dla uczniów klas V-VIII Szkoły Podstawowej nr 2 im. Polskich Olimpijczyków i Szkoły Podstawowej Nr 105, przeprowadzono warsztaty psychoedukacyjne w zakresie radzenia sobie z agresją w relacjach rówieśniczych „Bezpieczne dorastanie”. Celem warsztatów był rozwój samoświadomości rozpoznawania, przeżywania i wyrażania emocji, takich jak lęk, wstyd, złość i poczucie winy, nauka postawy asertywnej i stawiania granic oraz zwiększenie świadomości dotyczącej zjawiska przemocy i jego skutków. Poruszono tematy:

- rozpoznawania emocji i stanów, jak: lęk, wstyd, złość, smutek, bezradność, różnic pomiędzy emocją a zachowaniem, konstruktywnym wyrażaniem swoich emocji a destruktywnym zachowaniem, źródeł agresji wynikającej z lęku, a nie z odwagi, zachowań obronnych,
- zjawiska przemocy wśród rówieśników, usystematyzowania wiedzy w zakresie rodzajów i skutków zachowań agresywnych, zjawiska przemocy w Internecie,
- nauki granic, znaczenia przestrzeni, czym jest przekraczanie granic i jakie wywołuje ono reakcje i skutki, w odniesieniu do codziennych zachowań (naruszenie cielesności drugiej osoby bez jej zgody, wyzwiska, obmawianie, pomijanie, izolowanie).

Warsztaty zrealizowano w ramach 9 spotkań, dla 2 zespołów klasowych w Szkole Podstawowej nr 2 w wymiarze 6 godzin i dla 8 zespołów klasowych po 4 godziny warsztatów w Szkole Podstawowej Nr 105, łącznie 38 godzin warsztatów. Tematyka spotkań, istotna z punktu widzenia wzrostu świadomości społecznej/rodzinnej uczniów, była odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez szkoły. Warsztaty poprowadził Piotr Piotrowski, psychoterapeuta psychodynamiczny, trener Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, posiadający doświadczenie w pracy indywidualnej z pacjentem młodzieżowym i dorosłym oraz doświadczenie w prowadzeniu psychoterapii grupowej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychodynamicznej i autorem programów psychoedukacyjnych dla szkół o zasięgu ogólnopolskim.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Urząd Miejski w Świdnicy, w ramach działań integracyjnych i edukacyjno-informacyjnych w obszarze zapobiegania uzależnieniom i przemocy oraz kształtowania właściwych postaw rodzicielskich, zrealizował w 2019 r.:

■ warsztaty przeprowadzone w 57 oddziałach szkół podstawowych Centrum Edukacyjno-szkoleniowe GENESIS Hubert Olchawa pn. „Powiedz STOP”, w zakresie:

- zachowań agresywnych w Internecie,
- wytworzenia poczucia, że hejtując ranimy osobę, w którą hejt jest wymierzony,
- zobrazowania złożoności uczuć, z jakimi walczy osoba doświadczająca hejtu,
- pokazania strategii radzenia sobie z hejterami,
- rozszerzenia wiedzy z zakresu pozytywnych integracji interpersonalnych, symptomów uzależnienia,
- mechanizmów i negatywnych konsekwencji uzależnienia;

■ w ramach współpracy ze Świdnickim Ośrodkiem Kultury, koncerty podczas imprezy „ROCK przeciw AIDS”, które odbyły się 2 grudnia 2019 r. przedsięwzięcie ma na celu zwrócenie uwagi na walkę z AIDS oraz konieczność pomocy osobom zakażonym wirusem HIV i ich bliskim, ok. 150 uczniów.

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

Świdnickie przedszkola i szkoły podstawowe realizują działania informacyjne i edukacyjne dla dzieci, młodzieży i ich rodziców, w ramach działalności programowej oraz innych przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych, m.in. w formie:

- spotkań edukacyjnych grupowych i indywidualnych dla rodziców i dzieci z policjantem, prokuratorem, pracownikiem sądu, psychologiem, pedagogiem, terapeutą, pracownikiem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- zajęć, warsztatów i akcji profilaktycznych,
- wewnętrznych programów edukacyjno-informacyjnych na temat uzależnień i przemocy, m.in.:
  - ✓ STOP agresji, w formie pogadanki, pedagogizacji rodziców, festynu, biegu po zdrowie i biegu pokoleniowego (PM nr 3),
  - ✓ Bezpieczne dziecko jest świadome zagrożeń i potrafi na nie reagować, w formie spotkania z policjantem (PM nr 14),
  - ✓ Jestem ważny, wzmacniający poczucie wartości u dzieci, uczące radzenia sobie w trudnych sytuacjach, w tym z przemocą, w formie zajęć grupowych, zabaw i pogadanek (PM nr 16),
  - ✓ Profilaktyka cyberprzemocy, bezpieczeństwo w sieci, Bezpieczny Internet, Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń (SP 2),
  - ✓ Przemocy STOP, w formie zajęć z zakresu profilaktyki przemocy oraz konsekwencji jej stosowania, Spójrz inaczej, w formie zajęć mających na celu zapobieganie uzależnieniom i innym destrukcyjnym zachowaniom oraz nieprawidłowej adaptacji społecznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym (SP 105),
  - ✓ Wiem co robię, Spójrz inaczej, TAK czy NIE, Saper, czyli jak rozładować agresję, Tydzień bezpiecznego Internetu, Bezpieczna szkoła-bezpieczne podwórko (SP 6),
  - ✓ Szkoła bezpiecznego Internetu, Cyber przemoc, Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu (SP 8),
- ulotek, broszur i artykułów w gazetkach i na tablicach informacyjnych w placówkach,
- zajęć wychowawczych z wychowawcą klasy, innymi nauczycielami i specjalistami.

źródło: przedszkola miejskie nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, przedszkola niepubliczne: Wesola Piątka, Tęczowy Świat, Akademia Przedszkolaka, Radosny Delfinek, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105

3.2. Dożywianie dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje dożywianie w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”, poprzez finansowanie posiłków. W 2019 r.:

- programem objętych było łącznie 488 osób, które korzystały z posiłków, w formie pełnego obiadu;
- dożywianie prowadzono w ramach 9 punktów żywieniowych w mieście;
- dożywianie prowadziły 23 placówki, w tym:
  - 9 szkół,
  - 10 przedszkoli,
  - 2 żłobki,
  - 2 inne placówki;
- łącznie wydano 69.197 posiłków, w tym:
  - 8.371 dzieciom do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej,
  - 17.723 uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
  - 43.103 pozostałym osobom;
- średni koszt jednego posiłku pokrywanego w ramach programu wynosił 5,87 zł.

Wsparcia w ramach programu udziela się w szczególności dzieciom korzystającym z posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach, do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym.

W przypadku dzieci spożywających posiłki w szkołach, szczególny nacisk kładzie się na to, by dzieci spożywały posiłki na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wynos, poza wyjątkowymi sytuacjami. Daje to pewność, że pomoc w postaci dożywiania jest realizowana zgodnie z przeznaczeniem. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci i uczniów szkół, w szczególności z rodzin wieloproblemowych.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Z zajęć w placówkach wsparcia dziennego w 2019 r. skorzystało łącznie 159 dzieci i młodzieży. Wszystkie placówki zapewniały podopiecznym posiłek:

- 2 placówki w formie jednego ciepłego dania i podwieczorku,
- 1 placówka w formie dwudaniowego ciepłego posiłku i podwieczorku.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”

3.3. Organizowanie miejsc opieki i wychowania dla dzieci i młodzieży, w tym placówek socjoterapeutycznych.

Wsparcie w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniają placówki wsparcia dziennego. Prowadzone są w formie środowiskowych świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży. Ich podstawowym zadaniem jest współdziałanie w procesie wychowywania wraz z rodziną oraz szkołą. Dzieci objęte są opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizują czas wolny proponując pozalekcyjne zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Zajęcia prowadzone są w dni robocze w godzinach popołudniowych. Podczas ferii i wakacji placówki organizują podopiecznym czas wolny.

Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny. Przyjęcie odbywa się według procedury weryfikacji dzieci deklarujących zamiar uczęszczania do placówek wsparcia dziennego dotowanych przez Gminę Miasto Świdnica. W pierwszej kolejności placówka przekazuje do

Ośrodka informację o rodzinie, która zgłosiła dziecko do placówki, wraz z przedstawieniem sytuacji rodziny uzasadniającej konieczność udzielenia tego rodzaju wsparcia. Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w rodzinie, by ustalić, czy rodzinie powinna być udzielona pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Wniosek pracownika socjalnego o podjęcie pracy z rodziną w formie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka zatwierdza Dyrektor Ośrodka. Praca z rodziną w tym zakresie odbywa się w oparciu o przygotowywany plan pracy, przy stałej współpracy z placówką wsparcia dziennego.

źródło: Caritas Diecezji Świdnickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3.4. Wsparcie materialne dzieci i młodzieży w postaci stypendiów w celu zapewnienia realizacji potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.

W celu zabezpieczenia realizacji potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia pieniężne:

- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 201 osób,
- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 1.442 osoby,
- dodatek do świadczenia rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 11 osób,
- świadczenie „Dobry start” – 4.002 rodziny, 5.307 dzieci, na które przyznano świadczenie,
- zasiłek szkolny – 44 uczniów,
- stypendium szkolne – 403 uczniów.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3.5. Zapewnienie bezpłatnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W 2019 r. 10 dzieci z rodzin będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymało karty kolonijne, uprawniające do skorzystania z nieodpłatnego wypoczynku letniego, realizowanego przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny uczestniczyły nieodpłatnie w zabawie w Sali Zabaw Cinema Fun-Centrum Dobrej Zabawy, z inicjatywy właściciela Jarosława Olejnika i Fundacji Promocji Kultury i Historii Polski „Mieszko”. Spotkania odbyły się dwukrotnie, z okazji Dnia Dziecka i Mikołaja. W każdym uczestniczyło ok. 40 dzieci.,

W 2019 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Fundacją „Ładne Historie” zorganizował 3 festyny rodzinne na Osiedlu Zawiszów, Osiedlu Zarzecze i Osiedlu Młodych. Atrakcje uczestnikom zapewniali animatorzy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, projektu „Lato na podwórku” oraz dwukrotnie Bractwa Rycerskiego Księcia Bolka i 1 raz z udziałem organizatora imprez plenerowych „Ale Heca”.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W okresie wakacyjnym, tj. lipiec- sierpień 2019 r. Fundacją Ładne Historie realizowała projekt „Lato na podwórku”, adresowany do dzieci i młodzieży ze środowisk zamieszkujących na terenie pięciu dzielnic Świdnicy. W ramach projektu odbywały się zajęcia dla dzieci i młodzieży, o charakterze profilaktyczno-edukacyjnych, z wykorzystaniem animatorów, jako alternatywa spędzania wolnego czasu.

źródło: Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego

W ramach realizacji bezpłatnych zajęć poza lekcyjnych opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci Urząd Miejski w Świdnicy zorganizował w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych:

- ferie zimowe, w formie zajęć rekreacyjnych dla dzieci – 20 uczestników,
- warsztaty wielkanocne, malowanie pisanek – 90 uczestników,
- warsztaty mikołajkowe, malowanie świątecznych bombek, w ramach których we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem przygotowano i uroczystie wręczono paczki dla dzieci z rodzin o niskim statusie materialnym – 100 uczestników.

źródło: Referat Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego

Gmina Miasto Świdnica zorganizowała dla dzieci i młodzieży VI edycję projektu dydaktyczno-wychowawczego „Miasto Dzieci”. Przedsięwzięcie realizowane było na terenie Świdnickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, skierowane do dzieci w wieku 6-12 lat ze szkół z Miasta Świdnicy i Gminy Wiejskiej Świdnica oraz świetlic środowiskowych i domów dziecka:

- 2 turnusy 4-dniowe, przez 6-8 godzin dziennie,
- cel opiekuńczo-wychowawczy – organizacja dzieciom, które nie mają możliwości skorzystania ze zorganizowanego wypoczynku, ciekawych wakacji,
- cel edukacyjny – rozwój u dzieci kompetencji przedsiębiorczości, poprzez pokazanie specyfiki różnych zawodów, różnych możliwości zatrudnienia i pomoc w odnalezieniu zajęcia, które je najbardziej zainteresuje,
- dzieci poznały sposób działania miasta, realizowały działania, jakie wykonują władze i urzędy, uczyły się planowania wydatków, organizacji czasu i pracy w grupie, za pracę dzieci otrzymywały wynagrodzenie w walucie obowiązującej w Mieście Dzieci, za które mogły zrobić zakupy w sklepie Miasta Dzieci lub złożyć w banku Miasta Dzieci.

3.6. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży (psycholog, pedagog, terapeuta rodzinny).

Miejskie szkoły podstawowe zapewniają uczniom, ich rodzicom i opiekunom oraz wychowawcom szkolnym wsparcie psychologa, w ramach konsultacji indywidualnych i grupowych:

zakres poradnictwa	liczba udzielonych porad	liczba osób korzystających z porad		
		uczniowie	rodzice	wychowawcy
łącznie	3.925	2.153	788	984
w tym w zakresie:				
problemów wychowawczych	2.434	1.125	622	841
uzależnień	169	78	50	36
współuzależnienia	194	53	50	37
przemocy domowej	181	43	47	43
inne, m.in.: interwencja kryzysowa, przemoc seksualna, radzenie sobie ze stresem, agresja	947	854	19	27

źródło: szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia dzieciom i młodzieży ze Świdnicy wsparcie specjalistyczne: psychologiczne i terapeutyczne w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7. Realizacja pomocy wymaga wyrażenia zgody przez rodziców/opiekunów dziecka oraz akceptacji Dyrektora Ośrodka.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel szczegółowy 4.

Wspieranie działalności podmiotów realizujących zadania na rzecz rodziny.

4.1. Zapewnienie warunków do podnoszenia kwalifikacji pracowników zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. przeprowadził działania edukacyjne podnoszące poziom wiedzy i doskonalące umiejętności dla pracowników Ośrodka oraz innych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

■ cykl czterech dwudniowych warsztatów dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podnoszących umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz w pracy z osobami i rodzinami przeżywającymi trudności życiowe, zagrożonymi dysfunkcją i wykluczeniem społecznym, z klientem wieloprogowym, uwikłanym w problemy uzależnień i przemocy, w tym:

- doskonalenie umiejętności mediacji w rozwiązywaniu trudnych problemów – 12 godz., 15 osób,
- poznanie technik radzenia sobie ze stresem, sytuacjami konfliktowymi, syndromem wypalenia zawodowego, w tym w związku z pracą z osobami uzależnionymi od alkoholu i uwikłanymi w przemoc w rodzinie – 12 godz., 15 osób,
- podnoszenie umiejętności pracy z klientem trudnym, roszczeniowym, niechętnym do współpracy, agresywnym, w szczególności uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych – 12 godz., 15 osób,
- podnoszenie umiejętności pracy z rodzicami biologicznymi (w szczególności uzależnionymi od środków psychoaktywnych) dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w pieczy zastępczej – 12 godz., 9 osób.

Warsztaty poprowadził Piotr Piotrowski, psychoterapeuta, trener Polskiego Towarzystwa Psychologicznego;

■ wykład Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych w kontekście neurobiologii, dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w zakresie neurobiologii, mającej znaczenie dla profilaktyki uzależnień, nabycia umiejętności interpretowania skutków uzależnień i przeciwdziałania im oraz tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych promujących postawy będące alternatywą wobec uzależnień, prób samobójczych, depresji – 5 godz., 21 osób.

Wykład poprowadził dr Marek Kaczmarzyk, jeden z czołowych neurodydaktyków w Polsce, propagator dydaktyki ewolucyjnej, dziedziny zajmującej się wyodrębnieniem, rozpoznaniem i praktycznym wykorzystaniem wpływu mechanizmów ewolucyjnych na procesy uczenia się i nauczania. Jest doktorem nauk biologicznych, neurobiologiem, emetykiem i ewolucjonistą, wykładowcą akademickim i kierownikiem Pracowni Dydaktyki Biologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;

■ trzydniowe warsztaty Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w celu zaznajomienia z technikami redukcji lęku i stresu wywołanych sytuacją kryzysową oraz tworzenia zintegrowanego systemu działań profilaktycznych w interwencji kryzysowej we współpracy ze środowiskami terapeutycznymi – 15 godz., 16 osób.

Warsztaty poprowadził mgr Tomasz Bilicki, pedagog, psychoterapeuta, jeden z najlepszych w Polsce specjalistów w zakresie interwencji kryzysowej dzieci i młodzieży, ekspert w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki pokolenia Y oraz Z, twórca systemu wsparcia oraz profilaktyki typu rówieśniczego i liderkiego Motivation Punch. Jest Prezesem Zarządu oraz koordynatorem Centrum Interwencji Kryzysowej przy Fundacji Innpolis w Łodzi;

■ dwudniowe warsztaty „Techniki diagnostyczne przemocy seksualnej”, dla asystentów rodziny, pracowników socjalnych oraz przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego i Punktu

Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Świdnicy, w zakresie poszczególnych etapów diagnozy dziecka wykorzystywanego seksualnie, treningu rozmowy diagnostycznej z rodzicem i dzieckiem oraz zadawania pytań diagnozowanemu dziecku i jego opiekunowi, aby w bezpieczny dla dziecka sposób uzyskać informacje – 12 godz., 16 osób.

Warsztaty poprowadziła dr Agnieszka Widera-Wysoczańska, psycholog, psychoterapeuta, specjalista w zakresie terapii dziecka wykorzystywanego seksualnie, adiunkt w Zakładzie Psychologii Klinicznej Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego, trener Treningu Grupowego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz konsultant w zakresie pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego;

■ warsztaty „Budżet domowy”, w zakresie świadomego planowania i zarządzania finansami osobistymi, zmiany nawyków finansowych w celu poprawy budżetu i efektywnego oszczędzania, mające służyć wsparciu pracownika w pracy z klientem – 3 godz., 12 osób.

Warsztaty poprowadziła Agnieszka Lisowska, certyfikowany coach i trener, posiadająca doświadczenie w prowadzeniu warsztatów z zakresu finansów.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w szkoleniach w obszarze pracy z rodziną, organizowanych przez podmioty zewnętrzne:

- Ustawa za życiem, jak realizować usługę asystenta rodziny w obliczu nowych regulacji prawnych – 2 osoby,
- Rola asystenta rodziny i jego zadania w świetle nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – 4 osoby,
- Warsztaty rozwoju kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia interwencji kryzysowej – 2 osoby,
- Konferencja Asystent rodziny, zawód i misja – 1 osoba,
- Procedura odebrania dziecka – 2 osoby,
- Konsekwencje nadchodzących zmian w procedurze Niebieskie Karty – 2 osoby,
- Pracownik socjalny i asystent rodziny a rola kierownika ops w podziale zadań między nimi – 3 osoby,
- Interwencja kryzysowa w pracy z osobami doświadczającymi przemocy – 1 osoba,
- szkolenie dla członków Miejsko/Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołów Interdyscyplinarnych oraz przedstawicieli jednostek edukacyjnych i pomocowych – 1 osoba.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w działaniach edukacyjnych w obszarze wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Więż – rozwojowe poszukiwanie bliskości – 21 osób,
- Trauma rozwojowa, relacyjna i złożona u dziecka. Budowanie bezpieczeństwa w ciele – 20 osób.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy systematycznie uczestniczą w szkoleniach mających na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych i teoretycznych z zakresu przemocy w rodzinie. W 2019 r. przeprowadzono 8 szkoleń, w których uczestniczyło łącznie 137 funkcjonariuszy.

źródło: Komenda Powiatowa Policji

Nauczyciele i wychowawcy świdnickich placówek oświatowych na bieżąco biorą udział w działaniach edukacyjnych podnoszących wiedzę i doskonalących umiejętności w zakresie wspierania rodziny w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji, w rodzinie, w ramach rad

pedagogicznych, konsultacji indywidualnych wychowawców z pedagogiem i psychologiem szkolnym, spotkań, szkoleń i kursów, w tym m.in.:

- spotkanie z prawnikiem, z przedstawicielem Rzecznika Praw Dziecka, dotyczące przepisów prawnych i zagadnień w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej,
- umożliwienie dostępu do literatury fachowej i specjalistycznej,
- konsultacje w zakresie rozpoznawania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci,
- szkolenia: Jak pokonywać problemy behawioralne i emocjonalne u dzieci, Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami dzieci, Nauczyciel przeciwko złości i agresji, Metodyka prowadzenia postępowań i podejmowania czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gamifikacja/WebQest/Odwrocona klasa, Współpraca z rodzicami uczniów, Procedury przyjęcia i działania związane z adaptacją uczniów niebędących obywatelami polskimi,
- warsztaty: O szacunku i granicy wolności słowa,
- kursy i konferencje, w tym e-learningowe: Mediacje w praktyce, Diagnoza przemocy rówieśniczej.

źródło: przedszkola miejskie nr 1, 3, 6, 14, 15, 16, przedszkola niepubliczne: Wesola Piątka, Tęczowy Świat, Akademia Przedszkolaka, Radosny Delfinek, szkoły podstawowe nr 1, 2, 4, 6, 8, 105

4.2. Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

W sytuacji, gdy rodzina biologiczna dziecka nie jest w stanie zapewnić mu prawidłowej opieki i wychowania, dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej. Umieszczenie w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. W 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało 119 dzieci ze Świdnicy, z czego 32 dzieci umieszczono w 2019 r.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Sytuację dzieci z terenu Świdnicy, umieszczonych w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka ocenia organizator rodzinnej pieczy zastępczej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Dokonuje ono okresowej oceny, która ma na celu m.in. ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowanie planu pomocy dziecku oraz ocenę zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2019 r. z 4 rodzin zastępczych, 4 dzieci powróciła do rodziny naturalnej. W pieczy zastępczej umieszczono 16 dzieci oraz umieszczono w pieczy zastępczej 1 dziecko pozostawione w oknie życia w Świdnicy.

źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

4.3. Wypracowanie procedur regulujących postępowanie w pracy z rodziną.

W celu wspierania pracowników realizujących pracę z rodziną oraz monitorowania sytuacji rodzin i dzieci zagrożonych kryzysem, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracowują wewnętrzne procedury postępowania w indywidualnych przypadkach do stosowania przez pracowników socjalnych Ośrodka. Praca realizowana jest w oparciu o dotychczas wypracowane procedury dotyczące:

- postępowania w sytuacji potrzeby umieszczenia w hostelu/ośrodku wsparcia osoby/rodziny doświadczającej przemocy, gdy nie ma innej możliwości odizolowania od sprawcy przemocy,
- motywowania do terapii osoby stosujące przemoc domową,

- pracy z rodziną biologiczną w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego.

W 2019 r. została zaktualizowane Zasady współpracy i wspierania rodziny przez asystenta rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy, przyjęte Zarządzeniem nr 11/2019 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

PREZYDENT MIASTA

Beata Moskal-Słaniewska

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Violetta Kalin